

Политически затворници, затвори и освобождение на чернокожите

АНДЖЕЛА ДЕЙВИС

превод от английски: ИВАН В. БАКАЛОВ И НЕДА ГЕНОВА

Макар и историята на екзалтираните призови към изконното човешко право на съпротива да е дълга, рядко е имало съгласие за това как на практика да се отнасяме към несправедливите, неморални закони и потисническия социален ред, от който произхождат*. Консерваторът, който не отхвърля значението на дълбоко заровени в историята революции, се позовава на идеи за настъпваща анархия, за да оправдае искането си за абсолютно подчинение. Редът и законът, с голям акцент върху реда, са неговият слоган. Либералът изразява чувствителност към определени непоносими детайли в обществото, но почти никога няма да предпише мерки на съпротива, които да прекратят границата на законността – корекциите чрез електорални мерки са неговата панацея.

Ние, чернокожите хора, непрекъснато биваме предупреждавани да проявяме търпение, докато ожесточено се борим за основни човешки права. Съветват ни, че стига да останем верни на съществуващия демократичен ред, то все в някакъв момент ще настъпи онзи прекрасен миг, когато ще бъдем разпознати като пълноценни човешки същества.

Но горчивият опит ни учи, че има крещящо несъответствие между демокрацията и капиталистическата икономика, която е

* Статията е публикувана за първи път през 1971 г. под формата на памфлет. Преводът е направен по версия, взета от блога History is a weapon. Източник: Political Prisoners, Prisons, and Black Liberation (historyisaweapon.com). – бел. ред.

източник на всичките ни беди. В разрез с реториката, която твърди обратното, хората не стоят в основата на законите и на системата, която ги управлява – със сигурност не и чернокожите хора, както и други национално потиснати хора, но също не и мнозинството бели хора. Хората не упражняват решителен контрол върху определящите живота им фактори.

Официалните уверения, че смисленото несъгласие е винаги добре дошло, стига да е изразено в рамките на закона, често се явяват параван, прикриващ поканата да се примирим безропотно с потисничеството. Робството може и да е било нечестно, а конституционните клаузи за поробването на чернокожите хора да са били несправедливи, но условията не са били чак толкова непоносими (особено щом са били печеливши за ограничен кръг), че да оправдаят бягството или други законово забранени деяния. Това е смисълът на Законите за бягство на роби*.

Ненужно е да се споменава, че историята на Съединените щати е опетнена от самото им създаване от огромно количество несправедливи закони, твърде голяма част от които отявлено подкрепят потисничеството на чернокожите хора. Като единични отражения на съществуващи социални неравенства тези закони отново и отново свидетелстват за експлоататорските и расистки основи на самото общество. За чернокожите, хората с мексикански произход и всички други потиснати хора, проблемът за противопоставянето на несправедливите закони и социалните условия, които ги подхранват, винаги ще има непосредствени практически последици. Често самото ни оцеляване е било директно зависимо от способността ни да изковем ефективни

* Тук се има предвид Закона от 1850 г., част от пакета законови мерки и споразумения, чрез които се търси компромис между „свободните“ и „робовладелските“ щати в навечерието на Американската гражданска война. Според този закон избягалите роби трябвало да бъдат връщани на техните собственици, а властите (дори тези в „свободните“ щати) трябвало да сътрудничат за това връщане. – *бел. прев.*

каналы на съпротива. Съпротивлявайки се, понякога сме били принуждавани открито да нарушаваме законите, които пряко или непряко подкрепят потисничеството ни. Но дори и когато ограничаваме съпротивата си в рамките на закона, отново ни определят като престъпници и биваме методически преследвани от расисткия апарат на същия закон.

При безопасните условия на робство Подземната железница* е предоставяла рамката, в която да се разгърне извънзаконната, антиробска дейност на огромно количество хора – както бели, така и чернокожи. Функционирането ѝ отявлено е нарушавало Закона за бягство на роби; задържаните са били подлагани на строги наказания. Един от най-впечатляващите случаи – сред безбройните сведения за опити за спасяване на избягали хора от хватките на ловци на роби – е този с Антъни Бърнс, роб от Вирджиния, хванат в Бостън през 1853 г. Група негови привърженици, в опита си да го спасят със сила по време на делото му, се впускат в жестока битка с полицията в съдебната зала. По време на престрелката е ранен Томас Уентуърт Хигинсън, известен аболиционист. Макар и опитите на спасителите да се оказват неуспешни, влиянието на този инцидент „...свърши повече за изкристализирането на настроенията на Севера срещу робството, отколкото който и да е друг опит, с изключение на подвига на Джон Браун, „а това беше последният път, когато избягал роб е взет от Бостън. Нужни бяха 22 роты на държавната милиция, четири морски взвода, батальон артилериисти от САЩ, както и градската полиция..., за да бъде осъществен този позорен акт, чиято обща стойност – и то само за федералното правителство – възлезе на четиридесет хиляди долара““ (Arthecker в: Foster, 1954, 169-170).

По време на ерата на робството чернокожи, както и прогресивни бели хора отново и отново откриват, че отдадеността им към

* Мрежа от маршрути, убежища и канали за бягство на роби към северните щати и Канада през 19. век. – бел. прев.

каузата на борбата срещу робството често включва отявлението на нарушение на законите на страната. Дори когато робството избледнява в един по-трудно доловим, но не по-малко гибелен апарат за доминация над чернокожите, „незаконната“ съпротива все още остава на дневен ред. След Гражданската война Черните закони – наследници на Робските закони – легализират полагането на заторнически труд, забраняват социалното взаимодействие между черни и бели хора, дават на белите работодатели извънредно ниво на контрол върху личните животи на чернокожите работници и като цяло узаконяват расизма и терора. Естествено, безбройните индивидуални и колективни жестове на съпротива надделяват. В много случаи чернокожи хора съставят въоръжени отряди за самоотбрана от белите терористи, които от своя страна са защитени от службите на реда, ако не и техни представители.

До второто десетилетие на 20. век масовото движение, водено от Маркус Гарви*, обявява в своята Декларация за правата, че чернокожите хора не трябва да се колебаят да нарушават всички дискриминиращи закони. И още, в Декларацията е заявено, че те трябва да използват всички достъпни средства, законни или не, за да се защитават от узаконения терор, както и от насилието на Ку Клукс Клан. По време на епохата на висока активност около въпросите на гражданските права систематичното неподчинение на потисническите закони се явява основна тактика. Окупациите са организирани престъпления на расисткото законодателство.

Всички тези исторически примери, включващи отявлението на нарушаване на законите на страната, се срещат около един неоспорим общ знаменател: залог са колективното добруване и оцелява-

* Ямайски активист и борец за освобождението на чернокожите хора (1887-1940), панафриканист, сепаратист, основател на първата модерна политическа партия в Ямайка. Гарви е една от най-важните и противоречиви фигури от движението на чернокожите от началото на 20. век. Той дава името на движението „гарвиизъм“, което се застъпва за икономическа, расова и политическа независимост на чернокожите. – *бел. прев.*

не на един народ. Има осезаема и качествена разлика между това да нарушиш един закон заради собствения си интерес или в името на интересите на цяла една класа хора, чието потисничество се проявява пряко или непряко чрез този определен закон. В първия случай извършителят може и да бъде наречен престъпник (макар и в много случаи да е жертва), но при втория интересът му – било той реформист или революционер – е обществената промяна. Заловен, той или тя се явява политически затворник.

Под една или друга форма гумите или делата на политическия затворник въплъщават протестите срещу съществуващия ред и съответно са довели този затворник до остър конфликт с гържавата. Предвид политическото съдържание на това действие, „престъплението“ (което е или не е било извършено) има малко значение. В тази страна обаче, където специалната категория на политическия затворник не е официално разпозната, политическият затворник неминуемо се явява на съд заради специфично криминално деяние, а не заради политическо действие. Често т.нар. престъпление съществува само на гуми. Както при цензурата от 1914 г., когато Джо Хил*, профсъюзният деец от Индустриалните работници на света (IWW), е намопен за убийство, тогава става гума за очебийна измислица – просто извинение за запушването на устата на един радикален боец срещу потисничеството. Във всеки случай обаче политическият затворник е нарушил неписания закон, който забранява да бъде преобръщано статуквото на експлоатацията и расизма... Неписаният закон е поставен под въпрос или при действителното, пряко нарушаване на закона, или при употребата на конститу-

* Мигрантски работник от Швеция и активен профсъюзен борец, Джо Хил е осъден на смърт и екзекутиран в САЩ през 1915 г. по обвинение в убийството на полицай и сина му. Делото на Хил добива широка медийна популярност за времето си, а той получава голяма международна подкрепа, включително от много профсъюзи, тъй като е широко прието, че е преследван заради политическите си убеждения. – бел. прев.

ционно защитените начини на образование, агитация и организация на масите за съпротива.

Официалното отношение към политическия затворник винаги е било характеризирано от една дълбоко вкоренена амбивалентност. Обвинен и съден за криминално деяние, вината му винаги е от политически характер. Тази амбивалентност може би най-добре може да бъде предадена от коментара на съдия Уебстър Тайер, който осъжда Бартоломео Ванцети на 15 години за опит за грабеж на работни заплати*: „Този мъж, макар всъщност да не е извършил престъплението, което му е приписано, все пак е морално отговорен, тъй като е враг на съществуващите ни институции“. (Междувпрочем същият съдия осъжда Сако и Ванцети на смърт за грабеж и убийство, за които очевидно са невинни.) Не е изненадващо, че най-изтъкнатият конституционен юрист в нацистка Германия, Карл Шмит, прокарва теория, която генерализира вината по презумпция. Например крадецът не е непременно някой, който е извършил кражба, ами такъв, който е крадец по своята същност (*Wer nach seinem Wesen ein Dieb ist*). Твърденията на [президента Ричард] Никсън и [директора на ФБР] Дж. Едгар Хувър ни навеждат на мисълта, че те с готовност биха приели фашистката юридическа теория на Шмит. Всеки, който се стреми да преобърне потиснически институции, дали явно ангажиран в такова действие или не, е по презумпция престъпник, който трябва да бъде погребан в някоя от тъмниците на Америка.

Дори при всичките безбройни арести на Мартин Лутър Кинг, той е обвиняван не толкова в престъпления, които формално са криминални деяния – като преминаване в чужда частна собстве-

* Става дума за съдебния процес срещу двамата анархисти Бартоломео Ванцети и Никола Сако, обвинени в убийство и въоръжен грабеж на работни заплати. През 1927 г. и двамата са екзекутирани, въпреки многогодишната международна кампания в тяхна подкрепа. Съществуват множество сведения за невинността им, като се смята, че те са преследвани поради политическите си възгледи и това, че са мигранти от Италия. – бел. прев.

ност и нарушение на обществения ред – колкото в това, че е враг на обществото на Юга, че е заклет противник на расизма. Когато Робърт Уилямс* беше обвинен в отвличане, това обвинение никога не успя да прикрие истинското му престъпление – застъпничеството му за неоспоримото право на чернокожите хора да носят оръжие за самоотбрана.

Престъплението на политическия затворник е политическата гързост, непрекъснатото поставяне под въпрос – по законен или извънзаконов начин – на фундаменталните обществени злини, които са подхранвани и подкрепяни от гържавата. Политическият затворник се е противопоставил на несправедливи закони и на експлоататорски, расистки социални условия като цяло, с крайна цел пръвръщането на тези закони и на това общество в такъв един ред, който да е в хармония с материалните и духовни нужди и интереси на мнозинството.

Нам Търнър и Джон Браун** са политически затворници по своето време. Действията, за които са обвинени и впоследствие обесени, са практическо продължение на дълбоката им отгаденост към премахването на робството. Те безстрашно поемат отговорност за своите действия. Смисълът на екзекуциите им и съпътстващите ги широко разпространени репресии

* Борец за правата на чернокожите хора, активен деец в Националната асоциация за прогреса на цветнокожите хора (НААСР). Известен с дейността си за расова интеграция, както и с това, че организира клуб за самоотбрана от похождения на бели терористи като Ку-Клукс-Клан. През 1961 г. заедно със съпругата си Мейбъл Робинсън е напopen за отвличането на двойка бели с активната намеса на ФБР, поради което търси убежище в Куба. – *бел. прев.*

** Нам Търнър повежда едно от най-значимите и добре планирани въстания на поробени чернокожи хора в графство Саутхемптън, щата Вирджиния между 21 и 23 август 1831 г. В хода на метежите са убити няколко десетки бели хора, което предизвиква отмъстителни репресии и убийства на роби. Търнър е заловен и екзекутиран на 11 ноември 1831 г. Джон Браун е бял аболиционист, също от щата Вирджиния, който на 16 октомври 1859 г. повежда набег срещу федералния арсенал, с цел въоръжаване на робите. Планът се проваля, а Браун е заловен и екзекутиран на 2 декември. – *бел. прев.*

може да бъде открит не толкова в това, че са наказани за конкретни престъпления или дори в опита тяхното наказание да се използва като косвена заплаха, която да спре други от подобни действия на въоръжена съпротива. Техните екзекуции и съпровождателите ги репресии над роби имаха за цел да тероризират движението срещу робството като цяло, да обезкуражат и отслабят както законните, така и незаконните форми на аболиционистко действие. Както обикновено, и в двата случая ефектите на репресиите не бяха пресметнати добре, в резултат на което действията срещу робството се ускориха и засилиха.

Може да разгледаме Нат Търнър и Джон Браун като примери за онзи тип политически затворници, които в действителност са отгадени на такова действие, което е дефинирано от държавата като „криминално“. Те убиват и впоследствие са съдени за убийство. Но извършили ли са те предумишлено убийство? Това повдига въпроса дали американските революционери са убивали *предумишлено* британците в борбата си за освобождение. Нат Търнър и неговите последователи убиват около шестдесет и пет бели, но малко преди въстанието да започне, се твърди, че Нат е казал на други бунтуващи се роби: „Помнете, че нашата война не е, за да грабим и да удовлетвориваме страстите си, ами е *борба за свобода*. Наши трябва да бъдат делата, а не думите.“

Самите институции, които осъждат Нат Търнър и свеждат борбата му за свобода до прост криминален случай на убийство, дължат съществуването си на решението за въоръжено противопоставяне срещу британския потисник отпреди половин век.

В очите на правителството битката за ликвидиране на робството не е легитимна и съответно специалното качество на деянията, извършени в интерес на свободата, са съзнателно игнорирани. Става дума не за политически затворници, а за прости престъпници. Точно както движението, от което произлизат тези действия, като цяло е приемано за престъпно.

По подобен начин действията, които се предприемат в интерес на освобождението днес, биват омаловажавани не толкова защото официалните лица не могат да видят колективния подем срещу потисничеството, колкото защото съзнателно са решили да подкопаят такива движения. През пролетта на 1970 г. Черните пантери в Лос Анжелис грабват оръжия, за да се защитят от нападение срещу офиса им и срещу самите тях, започнато от местната полиция. Обвинени са в противоправно нападение. Ако вярваме на официалната пропаганда, става дума за бандити и мошеници, които изпитват патологично удоволствие от покушенията над полицаи. Не се споменава, че обществените им действия – образователната дейност, услуги като безплатни закуски и безплатни медицински програми – придали им легитимност в чернокожата общност, са непосредствената причина за полицейския гняв, излял се върху им. Защиствайки се от атаката на 600 полицаи (в офиса е имало само единадесет Пантери), те защитават не само животите си, но и – което е по-важно – своите постижения в заобикалящата ги чернокожа общност, както и по-широкия подем към освобождението на чернокожите хора. Винаги, когато борещи се чернокожи хора прибегват до самозащита, и то особено въоръжена такава, това се извърта и изкривява на официално ниво и, в крайна сметка, се отъждествява с престъпна агресия. От друга страна, когато полицаи са тези, които очевидно си позволяват престъпни агресивни деяния, официално те извършват „оправдано нападение“ или „оправдано убийство“.

Идеологическата акробатика, която характеризира официалните опити да се опровергае съществуването на политическия затворник, не свършва с приравняването на индивидуалното политическо действие с индивидуалното криминално деяние. Политическото действие е дефинирано като престъпно, за да бъдат дискредитирани радикалните и революционни движения. Политическото събитие е сведено до криминално събитие, за да

се затвърди абсолютната неузвзимост на съществуващия рег. Влизайки в показателно противоречие, съдът се противопостави на определението като „политически“ на съдебния процес на нюйоркските 21 Пантери, макар и прокурорът да приведе като доказателство за престъпно намерение именно литература, която по негови думи представлява политическата идеология на Партията на черните пантери.

Законовият апарат определя чернокожия боец за свобода като престъпник, карайки Никсън, [вицепрезидента Спиро] Агню, [губернатора на Калифорния Роналд] Рейгън и др. да продължават да хвърлят прах в очите на милиони американци с демагогията си. Сетивата на тези милиони са притъпени, а критичните им сили са износени от непрекъснатата, яростна атака на расистка идеология.

Докато величината и интензивността на движението за освобождение на чернокожите хора, както и на други прогресивни борби, нарастват, то съответно юридическата система и нейното продължение, наказателната такава, се превръщат в основни оръжия в борбата на гържавата за запазване съществуващите условия на класово подчинение, а следователно и на расизма, бедността и войната.

През 1951 г. У.Е.Б. Дю Бойс, като председател на Информационния център за мир, е привлечен под отговорност от федералното правителство за това, че „пропуска да се регистрира като чуждестранен агент“. Докато преценява изпитанието, на което бива подложен по време на деветото десетилетие от живота си, той обръща вниманието си към обитателите на затворите в страната:

Това, което ме смразява през целия този опит, е убедеността, че днес хиляди невинни жертви са в затвора, защото нямат нито пари, нито приятели, които да им помогнат. Светът е насочил поглед към нашия съдебен процес, въпреки отчаяните опити на пресата и радиото да потиснат фактите и замъглят истинските проблеми. Куражът и парите от приятели и непознати, кои-

то посмяха да застанат зад принципите си, ме освободиха. Но само Бог знае колко много други хора, които са толкова невинни, колкото бяхме аз и моите колеги, сега са в ада. Те ежедневно излизат зашеметени през портите на затвора: огорчени, отмъстителни, ограбени от надежда, опропадени. А количеството чернокожи хора в тази армия онеправдани е ужасяващо. Когато чернокожи хора са въввлечени в сензационни случаи, ние ги защитаваме и заставаме зад тях. Но огромната част от арестуваните и обвинени чернокожи нямат защита. Отчаяно се нуждаем от организации в цялата страна, които да се опълчат на този национално организиран рекет на масово извозване към затворите и на оковавването на бедните, самотните и чернокожите.

Почти две десетилетия отминаха преди прозрението, до което стига Дю Бойс по повод собствената му среща със съдебната система, да добие широко признание. Множество фактори се прелетоха, за да превърнат наказателната система в разпознаваем терен за борба – както за затворниците в нея, така и за масите отвън. Въздействието на големия брой политически затворници върху затворническото население и върху масовите движения беше решаващо. Преобладаващото мнозинство от политически затворници не позволиха обстоятелството на лишаването им от свобода да ограничи техните образователни, агитационни и организационни дейности, които те продължават и зад стените на затвора. А в процеса на развитие на масови движения около политическите затворници неизбежно се насочва голямо внимание върху институциите, в които са затворени. Заедно с това, политическата възприемчивост на затворниците – особено тъмнокожите – се увеличи и задълбочи чрез изблика на агресивна политическа активност от страна на чернокожи, мексикански и други потиснати общности. Най-накрая, важен катализатор за усилено политическо действие в и около затворите се яви превръщането на осъдените, първоначално за криминални престъпления, в

примери за политически бунтовници. Техните търпеливи образователни усилия по изобличаването на конкретните потиснически структури на наказателната система и тяхното отношение към по-широкото потисничество на обществената система имаха съществен ефект върху техните съкилийници.

Затворът е ключов компонент от принудителния апарат на държавата, чиято първостепенна функция е да подсигури обществен контрол. Етимологията на понятието „пенитенциарен“ [„изправителен“] дава насока относно идеята за контрол, стояща зад „затворническата система“ в нейния зародиш. Затворът е проектиран като пространство за покаяние* за преарешение пред обществото, за физическото и духовното прокуждане на склонността да се оспорват правила и разпоредби, които управляват тоталното подчинение. Прикривайки се зад буржоазната аура на универсалността – лишаването от свобода се предполага, че прекосява класовите разделения, доколкото престъпленията се определят според действието, а не според извършителя – затворът всъщност функционира като инструмент за класова доминация, като средство, възпиращо нямащите от посегателства върху имащите.

Престъпните прояви са неизбежни за общество, в което богатството е неравно разпределено, и служат като постоянно напомняне за това, че съзидателните сили на обществото са насочени в грешна посока. По-голямата част от престъпните нарушения са в пряка връзка със собствеността. Заложени в самото понятие за собственост, престъпленията са изконни, но потиснати обществени нужди, които се изразяват в противообществени модели на действие. Спонтанно породен от капиталистическата организация на обществото, този тип престъпление е едновременно протест срещу обществото и стремеж за участие в експлоативната му страна. То е предизвикателство срещу симптомите на капитализма, но не и срещу същността му.

* От англ. „penitence“ – бел. прев.

Някои марксиста от последните години се опитват да отлъчат „престъпниците“ и лумпенпролетариата като цяло от полето на революционната борба. Освен липсата на всякаква връзка, притягаща престъпника към средствата за производство, това изключване се основава и на допускането, че индивидите, които прибъзват до противообществени действия, са неспособни да развият дисциплината и колективната сетивност, необходими за революционната борба.

Имайки предвид декласирания характер на лумпенпролетариите, Маркс твърди, че те са също толкова способни на „най-героичните постижения и най-възвишените жертви, колкото и на най-низшия бандитизъм и най-мръсната корупция“. Той подчертава обстоятелството, че мобилната стража на временното правителство по време на Парижката комуна – около 24 хиляди души – е съставена предимно от млади лумпенпролетарии между петнадесет и шестдесетгодишна възраст. Твърде много марксиста са склонни да надценяват втората част от наблюдението на Маркс – че лумпенпролетариатът е способен на най-низшия бандитизъм и най-мръсната корупция – докато подценяват или дори изцяло пренебрегват първата забележка, в която той възхвалява лумпените за техните героични постъпки и възвишени жертви.

Особено днес, когато толкова много чернокожи, мексикански и пуерторикански мъже и жени са безработни, вследствие на върешната динамика на капиталистическата система, ролята на безработните, включително лумпенпролетариата в революционната борба следва да бъде сериозно осмислена. Увеличената безработица, особено за потиснатите националности, ще продължи да бъде неизбежен страничен продукт на технологичното развитие. Поне 30 процента от чернокожата младеж са понастоящем без работа. В условията на класова експлоатация и национално потисничество трябва да е ясно, че множество хора са принудени да прибъзват до престъпни действия – не като следствие от осъзнат избор, което предполага наличието на други възмож-

ности, а защото обществото обективно свежда възможностите им за препитание и оцеляване до това ниво. Това схващане следва да очертае острата нужда за организиране на безработните и лумпенпролетариата, каквото всъщност Партията на черните пантери и активисти в затвора вече започнаха да правят.

При оценката на податливостта на тъмнокожите безработни към организационни действия следва да се отчетат историческите контури на САЩ и, по-конкретно, расизмът и националното потисничество. Сред тъмнокожите общности, включително лумпенпролетариата, вече съществува дълга традиция на колективна съпротива срещу това потисничество.

Заедно с това, когато се оценява революционният потенциал на затворниците в Америка като група, следва да се има предвид, че не всички затворници наистина са извършили престъпления. Вграденият в съдебната система расизъм се изразява, както отбелязва Дю Бойс, в извозването на безброй невинни чернокожи и групи национални малцинства в държавните институции на принудата.

Следва също така да се отчетат ефектите от несъразмерно дългите наказателни присъди за тъмнокожите затворници. За обикновения престъпен ум лишаването от свобода е калкулиран риск, свързан с определено престъпно деяние. Продължителността на наказателната присъда е, общо взето, рационално предвидима. Функцията на расизма в съдебно-наказателния апарат е да разруши тази предвидимост. Чернокожият крадец, очакващ две- до тригодишна присъда, може да се окаже затворен за десет до петнадесет години, докато белият крадец си тръгва след две години.

В ограничения, насилнически свят на затвора затворникът се сблъсква с расистката реалност не просто като проява на стереотипни нагласи; по-скоро той е принуден да се справя с расизма като институционално явление, изпитвано колективно от жертвите. Несъразмерната представеност на тъмнокожите общности, отявеният расизъм на затворническите комисии, прекомерната бруталност, вродена в отношенията между надзи-

рателите и тъмнокожите затворници – всичко това прави така, че затворникът да бъде ежедневно, ежечасно облъскван с концентрираното, систематично присъствие на расизма.

На невинния затворник процесът по радикализация би следвало да се угаде лесно. За „виновната“ жертва вникването в същността на расизма, който се проявява в съдебно-наказателния апарат, може да доведе до поставяне на собствения криминален опит под въпрос и до преценка на методите, които е използвала, за да оцелее в расисткото и експлоататорско общество. Разбира се, процесът не е автоматичен и не се задейства спонтанно. Упоритият образователен труд, полаган от политическите активисти в затвора, играе ключова роля в развитието на политическия потенциал на затворените мъже и жени.

Затворниците – особено чернокожите, мексиканците и пуерториканците – все повече застъпват схващането, че те са политически затворници. Те претендират, че са политически затворници, доколкото до голяма степен са жертва на потиснически политикономически ред и бързо осъзнават причините да бъдат преследвани. „Манифест на исканията и антипотисническата платформа на затворниците от Фолсъм“^{*} свидетелства за ясното осъзнаване на потисническите структури в затвора. Тези структури противоречат дори на заявената функция на наказателната институция: „Програмата, на която сме подложени, нелепо наречена реабилитация, е сходна на гревната глупост да се излива вода върху давец се човек, доколкото ръководителите на програмата лекуват враждебността ни със собствената си враждебност към лечение.“ В Манифеста също така е отразено разбирането, че тежката обществена криза, обзела страната, донякъде поради нарастващото масово осъзнаване на задълбочаващите се обществени противоречия, изтласква на повърхност-

* The Folsom Prisoners Manifesto of Demands (1970), достъпен напр. на abolitionnotes.org – бел. прев.

та цялата бруталност на политическата функция на затворите. Твърдението им, че затворите се превръщат във „фашистки концентрационни лагери на съвременна Америка“, не бива да се пренебрегва, въпреки че би било погрешно, както и пораженческо от практическа гледна точка, да се твърди, че фашизмът се е утвърдил безвъзвратно.

Идеята е следната – като това е и истината, отразена в Манифеста: управляващите кръгове в Америка разширяват и загълбочават репресивните мерки, проектирани да прережат в зародиш революционните движения, както и да ограничат радикалнодемократичните тенденции, като например движението за прекратяване на войната в Индокитай. Правителството не се колебае да прилага цял набор от фашистки тактики, включително следейки телефонните обаждания на представители на Конгреса. Това е една система на „превантивен фашизъм“, по думите на Маркузе, в която ролята на съдебно-наказателните системи е ярко изявена. Наточеното острие на политическата репресия, разрязващо повишената непокорност на масите и затварянето на все по-голям брой активисти зад решетките, по необходимост пробива и в контролирания свят на затвора, където очаквано придобива далеч по-безмилостни форми.

Относително лесно е да се съди пленник, чийто живот е вече подвластен на мрежа от авторитарни механизми. Това се улеснява в особена степен от непоследователните практики по издаване на присъди на много от щатите, тъй като политически осъзнатите затворници получават несъразмерно дълги присъди по получените обвинения. Според Луи С. Нелсън, директор на затвора Сан Куентин, „ако затворите в Калифорния се разчуют като училища за насилствена революция, затворническата управа би пренебрегнала задължението си да не задържа затворниците за по-дълго“ (Сан Франциско Хроникъл, 2 май, 1971 г.). Където това им се вижда недостатъчно, властите имат на разположение пълния спектър брутални телесни наказания, включително

отявлени убийства. Фред Билингслий беше задушен до смърт със сълзотворен газ през февруари 1970 г. в Сан Куентин. У. Л. Нолън, Алвин Милър и Кливланд Едуардс бяха убити от надзирател през януари 1970 г. в затвора Соледаг. Необичайни и необясними „самоубийства“ се случват с невероятна честота в арести и затвори из цялата страна.

Би трябвало да е очевидно, че инсценировката се превръща в мощно оръжие в спектъра на репресиите в затворите, най-вече заради наличието на информатори – пречупени затворници, които биха направили всичко срещу определена цена. Братята от Соледаг и Соледагската тройка са отличителни примери за жертви на инсценировки. И в двата случая бунтовни активисти са обвинени в убийството на надзиратели в Соледаг. И в двата случая се разпалва широка подкрепа в калифорнийската затворническа система. Те служат за повод да се обвържат непосредствените нужди на чернокожата общност с решителната схватка за пречупването на фашисткото укрепление в затворите и следователно за премахването на затворническата система в настоящата ѝ форма.

Расисткото потисничество нахлува в животите на чернокожите на безброй различни нива. Чернокожите са затворници в свят, където нашият труд и мъки едва ни позволяват да си осигурим достойно съществуване, ако въобще успеем да си намерим работа. Когато икономиката стане нестабилна, ние винаги сме първите жертви, винаги най-дълбоко засегнати. Когато икономиката е стабилна, продължаваме да живеем в окаяно състояние. Безработицата е два пъти по-висока в гетата, отколкото в страната като цяло, и още по-висока сред чернокожите жени и младежта. Нивото на безработица сред чернокожата младеж понастоящем се е изстреляло до 30 процента. Ако една трета от бялата младеж в Америка беше без средства за препитание, цял ден да се намираме или наред революция, или под желязната власт на фашизма. Посредствени училища, здравна грижа, която

едва ли е подходяща и за животни, прекомерно скъпи и рушащи се жилища, политика на социални плащания, основана на оскъдни отстъпки, предназначени да развалят и разделят (като дори това може скоро да се отмени) – това е само началото на списъка с реквизити за голямата сцена на потисничество, която за болшинството чернокожи обхваща целия свят.

На чернокожите общности, където и да се намират, неизменно се напомня, че светът ни трябва да остане устойчив в пошлостта си, в бедността си, в бруталността си. От Бирмингам през Харлем до Уотс чернокожите гета са окупирани, патрулирани и често нападени от мащабни полицейски контингенти. Полицията, местните хранители на насилието, са пратениците на потисниците, натоварени със задачата да ни удържат в границите на собствената ни потиснатост.

Заявената функция на полицията – „да защитава и служи на хората“ – се превръща в гротескна карикатура на защитата и опазването на интересите на нашите потисници и не ни носи нищо друго освен несправедливост. Те са там, за да сплашват чернокожите и с насилието си да ни убеждават, че сме безсилни да променим условията си на живот. Арестите са често основани на произвол. Куршумите на оръжията им убиват човешки същества с малко или никакво основание, в допълнение към универсалния страх, който са натоварени да всяват. Закрилата на наркопласъори и на мафиотски експлоататори, както и подкрепата за идеологически най-реакционните елементи на чернокожата общност (особено тези, които пледират за повече полиция) са сред множеството функции на силите на закона и реда. Те обкръжават общността с щит от насилие, който твърде често насочва навътре естествено породената агресия на чернокожата общност. Анализът на ролята на колониалната полиция на Фанон е подходящо описание на функцията на полицията в американските гета.

Очевидно е, че полицията не би могла да задвижи расистката си машина без съгласието и подкрепата на съдебната система. Съдилищата не само последователно се въздържат от осъждане на престъпно поведение от страна на полицията, но и издават присъди на безброй чернокожи мъже и жени, основавайки се на предубедени полицейски показания. Служебните защитници, действайки в изкривения интерес на претърпаните съдилища, склоняват 85 процента от подсъдимите да се признаят за виновни. Дори откровено невинните са съветвани да се споразумяват с обвинението за олекотени присъди, за да избегнат дългия и скъп съдебен процес. Това е структурата на апарата, който поголовно вкарва чернокожи в арести и затвори. (По време на лишаването ми от свобода в затвора за жени в Ню Йорк се запознах с множество случаи на чернокожи жени, които са били посъветвани да се признаят за виновни. Една сестра влязла в апартамента на хазяина си, за да си плати наема. Той се опитал да я изнасили и в хода на последвалата борба запалена свещ се преобърнала и запалила покривка. Хазяинът наредил да бъде арестувана за палеж. Следвайки съвета на служебния защитник, тя се съгласила да се признае за виновна, защото била подведена от настояването на адвокатата, че съдът ще бъде по-милостив. Сестрата е осъдена на три години.)

Порочният кръг, свързващ бедността, полицейските съдилища и затвора, е неразривна част от битието в гетото. За разлика от болшинството случаи при белите, пътят, който води към арест и затвор, е дълбоко вкоренен в наложените модели на съществуване при чернокожите. Именно поради тази причина една почти инстинктивна симпатия обвързва болшинството чернокожи с политическите затворници. По-голямата част от чернокожите таят дълбока омраза към полицията и не се заблуждават от официалните заявки за справедливост чрез съдилищата.

За чернокожия човек съприкосновението с правно-полицейско-съдебно-наказателната мрежа, директно или покрай роднини и

приятели, е неизбежно, защото той или тя е с черен цвят на кожата. За активиста, превърнал се в политически затворник, съприкосновението се е състояло, защото под една или друга форма е изразил протест срещу условията, които приковават чернокожите към тази спирала на потисничеството.

В исторически план чернокожите като група са проявявали по-голям потенциал за съпротива, отколкото която и да е част от населението. Желязната власт над нашите общности, институционализирания геноцид, расистката идеология изпълняват чисто политическа, а също така и икономическа функция. Капиталистите не само извличат свръхпечалби от ниско заплатения труд на над петнадесет процента от американското население с помощта на надстройката на терора. В допълнение на това този терор и по-прикритите форми на расизъм служат за пресичането на назряващата съпротива – дори революция, която би се разпространила върху работническата класа като цяло.

В съответствие с интересите на капиталистическата класа бялото население, включително работниците, е заставащо чрез демагогия да приеме расизма и терора, като така съпротивата бива отблъсната по-ефикасно. Понастоящем Никсън, [главният прокурор Джон] Мичел и Дж. Едгар Хувър отчаяно се опитват да убедят населението, че дисидентите – най-вече чернокожите, мексиканците и пуерториканците – трябва да бъдат наказвани за членството си в революционни организации; за призивите си да се свали правителството; за агитационната и образователна дейност на улицата и зад стените на затвора. Политическата функция на расисткото превъзходство излиза наяве с увеличена сила. Белите, които са заявили солидарността си с освободителното движение на чернокожите и са се придвижили в недвусмислена революционна посока, се оказват мишени на същата репресия. Дори движението против войната, което рязко проявява антиимпериалистическо съзнание, става жертва на правителствена репресия.

Чернокожите се втурват с пълна скорост напред към осъзнаване на обстоятелствата, които предизвикват форми на прекомерна политическа репресия и по този начин – излишък от политически затворници. Това осъзнаване се кове от суровината на техния собствен непосредствен опит с расизма. Следователно чернокожите маси добиват съзнание за собствената си отговорност да предпазят онези, които са преследвани поради опитите си да облекчат най-ощетяващите непосредствени проблеми, с които се сблъскват чернокожите общности, и в крайна сметка за постигането на всеобщо освобождение чрез въоръжена революция, ако се стигне дотам.

Към настоящия момент движението за освобождение на чернокожите се намира на критичен кръстопът. Фашистките методи на репресия заплашват физически да обезглавят и унищожат движението. По-трудно доловими, но не по-малко опасни, вътрешни идеологически тенденции заплашват да изолират движението на чернокожите и да ограничат революционното му въздействие. Трябва да се противодейства и на двете заплахи, за да подсигурим съществуването си. Чернокожите революционери трябва да оглавят и поведат широко антифашистко движение.

Фашизмът е процес, а неговият растеж и развитие са по природа канцерогенни. Дори днес заплахата на фашизма основно да се ограничава до употребата на правно-полицейски-съдебно-наказателен апарат за преустановяване на явни и прикрити революционни тенденции сред потиснатите общности, утре може да атакува с пълна сила работническата класа и, в края на краищата, дори умерените демократи. Дори и в настоящия период обаче ракът е започнал да дава разсейки. В допълнение към армията от хиляди затворници и хиляди безименни жертви на политическо отмъщение от Третия свят, броят на белите политически затворници също расте: хора, избягващи мобилизацията, анти-военни активисти като Осмицата [Седмицата – бел. прев.] от

Харисбург*, мъже и жени, които са въввлечени в революционната дейност на всички нива.

Сред допълнителните симптоми на фашистката заплаха са официалните опити да се ограничи силата на организираното работничество като атаката срещу открито консервативните строителни работници и тенденциите към намаляване на социалните помощи. Заедно с това съдебни решения и репресивно законодателство, които увеличават полицейските правомощия – като вашингтонския закон „без почукване“, позволяващ на полицията да влиза в частни жилища без предупреждение, и Нюкстновия „Криминален закон“ като цяло – може в даден момент да бъдат използвани срещу всеки гражданин. Действително конгресмените вече възразяват срещу употребата на полицейско-гържавни подслушвателни средства за следене на дейността им. Фашисткото съдържание на безмилостната агресия в Индо-китай следва да е очевидно.

Един от фундаменталните исторически уроци, който може да извлечем от предишните провали в предотвратяването на фашисткия възход е решителният и незаменим характер на борбата срещу фашизма в началните му фази. Веднъж оставен да завземе пространство, неговият растеж се ускорява в геометрична прогресия. Въпреки че най-необузданите прояви на фашистката заплаха са все още свързани с расистката доминация над чернокожите, мексиканците, пуерториканците и индианците, тя се крие под повърхността навсякъде, където има съпротивителен заряд срещу властта на монополистичния капитал, чиито паразитни интереси контролират това общество. Тя може потенциално да влоши из основи условията на съществуване за средностатис-

* Седмицата от Харисбург е група от религиозни антивоенни активисти, които през 1971 г. са съдени по обвинение за заговор срещу гържавата, включително план за отвлечане на съветника по националната сигурност Хенри Кисинджър. След продължителен съдебен процес активистите са оневинени. – бел. прев.

тически американец. Следователно болшинството хора в тази страна имат истински, пряк и материален залог в борбата за освобождаването на политическите затворници, в борбата да се премахне затворническата система в настоящата ѝ форма, в борбата срещу всички измерения на расизма.

Никой не бива да пропусне да се съобрази с предупреждението на Георги Димитров: „Който не се бори срещу възхода на фашизма на този подготвителни етап, не е в позиция да предотврати победата на фашизма, а напротив, подпомага тази победа“ (Доклад от Седмия конгрес на Комунистическия интернационал, 1935 г.). Единствената сигурна гаранция срещу победата на фашизма е едно неделимо масово движение, което отказва да действа по обичайния си начин, докато вилнеят репресии. Естествено е, че чернокожите и други хора от Третия свят трябва да водят движението, тъй като ние сме първите и най-дълбоко пострадали жертви на фашизма. Но то трябва да приветства всички потенциални жертви и най-вече всички трудещи се хора, защото ключът към триумфа на фашизма е идеологическата му победа над цялата работническа класа. При избухване на тежка икономическа криза, вратата към подобна идеологическа победа може да бъде отворена и от активното одобрение, и от пасивното толериране на расизма. От ключово значение е белите работници да осъзнаят, че в исторически план чрез своето примирение с вдъхновеното от капитализма потисничество над чернокожите те само стават по-уязвими към атаку.

Повратният сблъсък, който трябва да се предприеме от реиците на работническата класа е, следователно, откритата, безрезервна битка срещу утвърдения расизъм. Белият работник трябва да осъзнае връзките, които го притягат към Джеймс Джонсън, чернокож работник в автомобилен завод, член на Обединени автомобилни работници [UAW] и политически затворник, понастоящем обвинен в убийството на двама бригадири и един настройчик на производствени линии. Безмилостното разпрос-

транение на властта на монополистичния капитал може в крайна сметка да го тласне безвъзвратно надолу по пътеката към отчаянието. Всяка потенциална жертва [на фашисткия терор] трябва да е наясно, че най-голямата заплаха за расизма и фашизма е единството!

Затворът в окръг Марин

Май, 1971 г.